

EMZİRME TUTUMUNU DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Hediye Arslan Özkan*

Emzirme tutumunu değerlendirme ölçeği, 1997 yılında İstanbul İlinde 10 hastanenin kadın doğum kliniğinde doğum yapan annelerle çalışılarak geliştirilmiştir. 1999 yılında Hemşirelik Forumu dergisinde yayınlanmıştır, fakat derginin bazı bilim dalları ile ilgili bölümlerinin basımı devam etmediği için elektronik ortamda da izlenemediğinden, çok fazla sayıda araştırmacı tarafımdan ölçekle ilgili bilgi istemektedir.

Emzirme konusu bebek beslenmesinde gün geçtikçe eski önemine tekrar kavuşmuş ve yıllarca üzerinde durulması gereken konulardan biridir. Bu nedenle özellikle genç araştırmacıların kullanımını kolaylaştırmak, anne ve bebek sağlığı alanında çalışan sağlık personeline yol göstermesi bakımından Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisinde Ölçeği ve değerlendirmesi ile ilgili bölümlerinin tekrar yayınlanmasında yarar görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Emzirme tutumu, Emzirme tutumu değerlendirme ölçeği

Breastfeeding Attitudes of The Evaluation Scale

Breastfeeding attitudes of the evaluation scale, in Istanbul in 1997, 10 hospitals was developed by working with women who gave birth mother, birth clinic. Nursing Forum in 1999 was published, but the journal with some science cannot be electronically monitored for continued publication of the relevant section, a large number of researchers are asking about the scale by me.

Breastfeeding baby feeding issues in every day has regained its former importance and is one of the issues that need to be addressed for many year. Therefore, especially young researchers to facilitate the use of maternal and child health guidance to health care workers in the field has been requested. Of this scale in the Journal of Women's Health Nursing and reprinted in the section on the evaluation of the benefits were seen.

Key words: Breast feeding attitude, Breastfeeding attitudes of the evaluation scale

*Yeditepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölüm Başkanı Prof. Dr.

e-posta: hedarslan@gmail.com

Ölçek geliştirme çalışmasının amacı, tüm dünyada yenidoğan beslenmesinde yeri doldurulamayan bir besin olan anne sütünün yeterli ve uygun koşullarda bebeğe ulaştırılması için emzirmenin davranış olarak incelenmesi, toplumumuzda bu davranışın etkileşim boyutlarının ortaya çıkarılması, ilk emzirmeye başlanılan dönemde annelerin emzirmeye karşı olumlu ya da olumsuz tutum içinde olup olmadıklarının belirlenmesi, bu alanda çalışan sağlık personeli tarafından emzirmenin başlatılması ve başarıyla devam ettirilmesinde yol gösterecek bir ölçme aracı elde etmektir.

Emzirme Tutumunu Ölçme Aracının Geliştirilmesi

Bu çalışmada annelerin emzirme davranışlarını yönlendiren tutumların çeşitli boyutlarının değerlendirilmesi için 5'li likert tipinde 46 maddeden oluşan bir ölçek geliştirilmiştir.

Emzirme tutumunun çok farklı bileşenlerden etkilendiğini, bir kısmında çocukluk, genç kızlık dönemlerinin etkilerinin kaçınılmaz olduğunu, içinde yaşanılan toplumsal ortamların sosyo-kültürel özelliklerinden etkilendiği göz önüne alınarak literatür bilgisi ışığında bu ölçme aracı düzenlenmiştir.

Konuyla ilgili kaynak taranması, konunun uzmanlarından ayrıca ilgili kliniklerde çalışan hemşire ve ebelerinde görüşleri doğrultusunda emzirmeyi etkileyebilecek özellikler şöyle sıralanmıştır.

- Annenin kendine ait emzirme tutumu
- Annenin yakınları ve diğer kişilerle ilgili emzirme tutumu (eşinin, aile yakın çevresinin, sağlık personelinin)
- Toplum olarak emzirmeye bakış açısı ile ilgili tutumlar
- Kadına özgü bir beceri/işlev olarak emzirme

Tüm bu boyutlara ilişkin emzirme tutumunu ölçebilmek amacıyla her boyutun planlı davranış kuramına göre “tutum, norm ve kontrol” yönlerini kapsayan toplam 91 madde hazırlanmıştır. Ölçeğin tamamında bilişsel, davranışsal ve duygusal özellik taşıyan maddelerin eşit dağılım göstermesine zen gösterilmiştir.

Uzman görüşüne sunulan ölçeğin maddelerinden biri çıkarılmış, üç yeni madde eklenmiş ve madde sayısı 93’e ulaşan ölçekte maddeler harmanlanarak yerleştirilmiştir. Ölçek taslağının soru ve maddelerinin anlaşılabilirliği ve içerik geçerliliği (content validity) ve yüzeysel geçerlilik (face validity) için 12 kişilik bir uzman grubuyla çalışılmış ve iyi anlaşılmayan veya gerekli olmayan maddeler değiştirilmiştir. Uygulama geçerliliği (emprical validity) llmeye çalışılan değişkenin gerçek yaşamda gözlemlenebilir belirtiler ile lme sonuçları arasındaki uyum incelenmiştir. Soyut kavramlara yönelik ölçümlerde yapı geçerliliği (construct validity) kuramlara dayanılarak faktör analizi ile yapılmıştır. Maddeler tamamen katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, az katılıyorum, hiç katılmıyorum ifadeleriyle (4-3-2-1-0) olarak puanlanmıştır. Geliştirilen Emzirme Tutum leği (ET) ‘nin iç tutarlılığının sınanmasında Coverian ve korelasyon matrisleri (Guttman splitt half) kullanılmıştır.

Toplam 286 vakaya ölçek formu uygulandıktan sonra madde zmlemesi yapılmış, toplam puan ve her maddenin puanları arasında korelasyon katsayıları değerlendirilmiş bu katsayı değeri 0.50 ve altında olan maddeler elenerek lme aracına 46 maddeden oluşan son Őekli verilmiştir.

EMZİRME TUTMUNU DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

	Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Az katılıyorum	Hiç katılmıyorum
1-Emzirmek işe gitmeyi zorlaştırır.					
2- Emzirme döneminde eşim kendisini ikinci planda hisseder.					
3- Emzirmek kendi alışkanlıklarında değişiklik yapmayı gerektirir.					
4- Eşim mama hazırlayabilir.					
5-Emzirme göğüste ağrı ve acıya neden olur.					
6- Çocuğuma sütanne tutabilirim.					
7- Eşim bebeği biberonla besleyebilir.					
8- Sütümü başka bir bebeğe verebilirim.					
9- Bebeğimi saatli emzirmeyi ya da beslemeyi isterim.					
10- Emzirmek bebeği bağımlı yapar.					
11-Anne sütü bebeği tok tutar.					
12- Emzirmek için yardıma gereksinim duyarım.					
13- Bebeğimi her ağladığında emzirmek isterim.					
14- Emzirme annenin zamanını alır.					
15- Nasıl emzireceğimi öğrenmeliyim.					
16- Emzirme annenin sağlığını bozar.					
17- Mama ile beslenmek kolaydır.					
18- Bebeğimi nasıl emzireceğime aile büyükleri karar verir.					
19- Emzirme annede yorgunluğa neden olmaz.					
20- Mama ile beslenen bebekler sağlıklıdır.					
21- Emzirirken diğer çocuğumun etkileneceğini düşünürüm.					
22-Doğumdan hemen sonra emzirmek doğru değildir.					
23- Mama ile beslemek anneyi yorar.					
24- Mama ile beslenen bebeklerin uyumaları düzensizdir.					
25- Ağız sütü (ilk süt) bebeğe zarar verir.					
26- Mama ile besleyen anneler bebeklerini sevmezler.					
27- Anne sütü ile beslenen bebeklerin acıktığını anne sezebilir.					
28- Anne sütü ile beslenme annenin çalışmasını engellemez.					
29- Mama ile beslenen bebekler şişmandır.					

30- Mama ile beslenmede annenin fiziksel görünümü bozulmaz.					
31- İlk emzirmede her anne güçlük çekmez.					
32- Mama ile beslenme alerjiye neden olur.					
33-Şu dönemde bebeğe sahip olmak istemezdim.					
34-Kendi beslenme durumum emzirmem için yeterli değil.					
35- Emzirme döneminde cinsel ilişkiden kaçınıyorum.					
36- Emzirme döneminde eşime karşı çekici olmadığımı düşünürüm.					
37- Mama ile beslenen bebekler daha sinirli olur.					
38-Mama ile beslenen bebeklerin doyabileceği miktarı ayarlamak güçtür					
39- Anne sütünün yeterli olduğunu bilmek güçtür.					
40- Emziremeyeceğimden korkuyorum.					
41- Pahalı olmazsa bebeğimi mama ile besleyebilirim.					
42- En az 4 ay su bile vermeden anne sütü vermem gerektiğine inanıyorum.					
43- Emzirme gebelikten korur.					
44- Sütümün az olmasından korkuyorum.					
45- Sütümün erken kesileceğini düşünüyorum.					
46- Bebeğim mememi güçlkle emebilir.					

Ölçeğin Değerlendirilmesi:

Renkli (sarı) boyalı cümleler olumlu tutum olarak tamamen katılıyorum 4-3-2-1-0 şeklinde puanlama, diğer cümleler olumsuz kabul edilerek tamamen katılıyorum 0-1-2-3-4 olarak ters puanlama yapılacaktır. Ölçek toplam puanı 184 dür. Olumlu maddelerin puanı 88, olumsuz maddelerin puanı 96 dır. Puanı yükseldikçe emzirme tutumunun pozitif olduğu yönünde değerlendirilmektedir.

KAYNAKLAR

Arslan H. (1999) Emzirme Tutumunu Değerlendirme Ölçeği Geliştirme, Hemşirelik Forumu, Cilt 2, Sayı 3, s:132-136, Haziran.

Ajzen I. (1998) Attitudies personality and behavior.Open Universty Press Milton Keynes.pp:112-145

Kearney HM, Cronenwet L.(1991) Breast feding and employment, JOGNN 20:471

Ergin YD.(1995) Ölçeklerde geçerlilik ve güvenilirlik. Marmara Üniv.Eğitim Bilimleri dergisi,7:125.

Özsoy S.(2014) Adölesan Annelerin Emzirmeye Yönelik Düşünce ve Uygulamaları.F.N. Hem.derg.Cilt:22 Say:2 84-93

Yiğitbaş Ç, Kahriman İ, Yeşilçiçek Çalık K, Kobya Bulut H. (2012) Trabzon il merkezindeki hastanelerde doğum yapan annelerin emzirme tutumlarının değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniv.Sağ.Bil.Derg. 1(2),49-59.

Kurnaz D. (2014) Erken Postpartum Dönemde Annelerin Emzirmeye İlişkin Tutum ve Başarılarını Etkileyen Faktörler. Aydın Menderes Üniversitesi Sağ.Bil.Enst. Tüksek Lisans tezi (Danışman:Yard.Doç.Dr. Hale Uyar Hazar)